

Paa Memphis Station

Forløb

Baggrund: Generel tematik i Jensens forfatterskab samt hans verdensrejser omkring århundredeskiftet.

Titlen

Memphis: betydelig industriby i de ellers industrifattige sydstater. Handelsmæssigt og trafikalt centrum. Oceangående dampere kunne ad Mississippi gå op til Memphis. Samtidig knudepunkt for den ekspanderende jernbanedrift.

Med stationen som genstandsfelt: intens modernitet. Stationen både som det dynamiske og det statiske.

Memfis: Ægyptens ældste hovedstad, indeholder allé af sfinxer, menneskekrop med et hoved af enten løve, vædder, falk eller høg. Sfinxin uden for Theben stillede alle en gåde, løste de den ikke, åd den dem.

1.

»Klam«, »Gus«: vanddomineret tilstand, »hakker tænder«: negativt, ikke som den tørstende, der har fundet vand - drømmetilstanden på samme måde: »danaidiske drømme«

Danaider, i græsk mytologi døtre af kong Danaos. På deres fars opfordring myrdede de deres ægtemænd med sværd på nær én i en familiefejde; senere blev de selv myrdet af den ene overlevende.

Myten om danaidernes bundløse kar, som ugifte kvinder skulle hente vand til i Hades, blev sidst i 300-t. f.Kr. sat i forbindelse med dette sagn.« (Gyldendals leksikon)

Vandtema der knyttes sammen med det antikken og græske: Hades som et hullet kar.

Den ydre virkeligheds regnfuldhed svarer en psykologiske indre oplevelse.

»Det regner«: kulmination på regntema.

2.

»klægt«, som »klam«, fokus fra det luftige til det stoflige. »Uigennemtrængelig« - ønske om at komme igennem.

Psykologisk dimension: vidløs, dvs. åndløs og umenneskelig med »dunkel energi«, der viser tilbage i digtet til »øde og udslugt«.

»Regnen hudfletter huden«: viser tilbage til danaiderne: kvindelige slag mod det lyriske jeg, manden.

3.

Realistisk forklaring: »Hvorfor holder Toget her Time efter Time?«.

Tydelig personforankring. Eksistentielt plan: skæbnen.

4.

Den gryende dag, elendigheden intensiveres: »glædesløst«, »Dagen blotter ubarmhjertigt de kolde Skinner«. Jernbanesalens moderne slidthed: »Appelsinskræller, Cigar- og Tændstikstumper« - jernbanen ikke blot som noget godt og nyt, men som noget der har med affald at gøre.

Reference til foregående strofer: »spyende Tagrender«, »evigt glitter af Regn«.

Påråben af de højere magter: »Himmel og til Jord«.

5.

Eksistentielt anliggende igen: »dette våde Fængsel«.

Verden som mislykket kunst og det lyriske jeg som kritiker: »Skaberen er talentløs«.

Traditionelt er livet en gave men her et kommercielt anliggende: »plebejiske Kneippkur« - samtidig helsebehandling, hvor kroppen i timevis nedsynkes i vandfyldte kar. Forening af det antikke og det moderne, kan også ses i selve strofen »Memphis, Tennessee, U.S.A.«

6.

Ændring: identifikation med toget, toget som latent kraftkilde.

Imperativer: »Stille!«, »Se«, »Tænd Piben«, »fanband Gud og svæng din Smerte«.

7.

Imperativer igen, selvovertalelse: »Gaa dig hen og bliv i Memphis!«, fornuftsappel.

Argumentation: »Dit liv er jo ikke alligevel ikke andet / end et surt Regnvejr«, »din Skæbne var alligevel altid at hænge«.

8.

Lykken der kan vente foruden: »en rund und Jomfru«, objektivt, lokkende: »en bølge af vellugt«, frugtbarhed frem for vandets forrådnelse.

Ikke en eksistentielt forløsning, hun er ikke den rette at tale med om det: »Øret begravet i sit hår«.

Ingen personlighed: som om hun kendte dig«.

9.

Memphis i nyt lys, spørgsmålsform, mere villet end reel: »Regnen« falder »frodigt«. Lyset i et andet lys: »nu lyser regnfaldet«. Den hårde regn bliver til »Regnstøv« men har dog en ram ånde - dvs. der ulmer stadig forrådnelse.

10.

Perspektivskift igen: fra den feminine spørgen til den mandlige udråben.

Fra vand som regn til vand som voldsom flod.

Den mandlige dynamik føres fra toget over til floden og bliver mægtigere, ingen tvivl om kønnet: »der er en herre paa Gulvet«.

Potensfølelse: »Se hvor Kæmpefloden bugter sig Bue«.

Det kvindelige som overmandet: »Seng af oversvømmede skove«.

»Oh hvilken urmægtig ro« - kan overvinde alt. Større end selv naturen: klæder sig milebredt med Dagens tarvelige lys«.

11.

Religiøs længsen, selvkritisk» Vildu aldrig glemme, at man lovede dig Evigheden?«

12.

Konkret billedliggørelse af det foregående. Køb/salg-metaforik.

Savværket: metaforisk henvisning til daniaderne, nu er regnen noget, man skal beskytte sig imod: »Hank rolig op i Gummistøvlerne«.

»Sphinxforladte Memphis«, dvs. åndsforladte, ikke mere gådefulde.

Prikkerne: det lader sig selv fortælle, hvordan sådan en tilværelse vil blive.

13.

Nedbrudthed og alder: »Vognene lammer på tre hjul«, »pifter svagt« - reference tilbage til sphinxen, gåden som Ødipus fik, Eksistentiel kamp, døden: »blodvaade frakker«

14.

Frakkerne som fødselshinder: nyt liv starter. Det lyriske jeg indbefatter sig i et vi, en ny gruppe, der vil frem.

Ingen forsoningsfantasier og inperativer, man bliver ikke i Memphis.

Maskinen står på spring.

15.

Vand igen, oversvømmede skove (kvindelighed).

Men maskinen tager kampen op.

Tema

Maskinen skaber sin egen virkelighed: »den moderne Tid hviler ikke på noget Ide«.

Kultur vs. natur.

Antropologisk skildring

Ny renæssanse: dyret i centrum, naturmennesket fødes. Den nye tid kommer ikke via kulturkamp men af sig selv, da vi ingen kontrol har over maskinerne. Kan medføre en sekularisering og et igen hedensk menneske.

Halvt vaagen og halvt blundende
slået af en klam Virkelighed, men endnu borte
i en indre Gus af danaiske Drømme
staar jeg og hakker Tænder
paa Memphis Station, Tennessee.
Det regner.

Natten er saa øde og udslukt
og Regnen hudfletter Jorden
med en vidløs, dunkel Energi.
Alting er klægt og uigennemtrængeligt.

Hvorfor holder Toget her Time efter Time?
Hvorfor er min Skæbne gaaet i staa her?
Skal jeg flygte fra Regnen og Aandsfortærelsen
i Danmark, Indien og Japan
for at regne inde og raadne i Memphis,
Tennessee, U.S.A.?

Og nu dages det. Lyset siver glædesløst
ind over dette vaade Fængsel.
Dagen blotter ubarmhjertigt
de kolde Skinner og al den sorte Søle
Ventesalen med Chokoladeautomat,
Appelsinskaller, Cigar- og Tændstikstumper
Dagen griner igennem med spyende Tagrender
og et evigt Gitter af Regn,
Regn, siger jeg fra Himmel og til Jord.

Hvor Verden er døv og uflyttelig,
hvor Skaberen er talentløs!
Og hvorfor bliver jeg ved at betale mit Kontingent
til denne plebejiske Kneippkur af en Tilværelse!

Stille! Se hvor Maskinen,
den vældige Tingest, staar rolig og syder
og hyller sig i Røg, den er taalmodig.
Tænd piben paa fastende liv,
forband Gud og svælg din Smærte!

Gaa så dog hen og bliv i Memphis!
Dit liv er jo alligevel ikke andet
end et surt Regnvejr, og din Skæbne
var altid at hænge forsinket
i en eller anden miserabel Ventesal -
Bliv i Memphis, Tennessee!

For inde i et af disse plakathujende Huse

venter Lykken dig, Lykken,
hvis du blot kan æde din Utaalmodighed -
også her sover en rund ung Jomfru
med Øret begravet i sit Haar,
hun vil komme dig i møde
en fin dag på Gaden
som en bølge af Vellugt
med en Mine som om hun kendte dig.

Er det ikke Foraar?
Falder Regnen ikke frodigt?
Lyder den ikke som en forelsket Mumlen,
en lang dæmpet Kærlighedspassiar
Mund mod Mund
mellem Regnen og Jorden?
Dagen gryede saa sorgfuldt,
men se nu lyser Regnfaldet!
Under du ikke Dagen dens Kampret?
Det er dog nu lyst. Og der slaar Muldlugt
ind mellem Perronens rustne Jærnstivere
blandet med Regnstøvets ramme Aande -
en Foraarsanelse -
er det ikke trøstigt?

Og se nu, se hvor Mississipi
i sin seng af oversvømmede Skove
vaagner mod Dagen!
Se hvor Kæmpefloden nyder sin Bugtning!
Hvor den flommer kongeligt i Bue og svinger Flaader
af Træer og laset Drivtømmer i sine Hvirvler!
Se hvor den fører en uhyre Hjuldamper
i sin Syndflodsfavn
som en Danser, der er herre paa Gulvet!
Se de sunkne Næs - Oh hvilken urmægtig Ro
over Landskabet af druknede Skove!
Ser du ikke, hvor Strømmens Morgenvande
klæder sig milebredt med Dagens tarvelige Lys
og vandrer rundt under de svangre Skyer!

Fat dig også du, Uforsonlige!
Vil du aldrig glemme, at man lovede dig Evigheden?
Forholder du Jorden din arme Taknemlighed?
Hvad vil du da med dit Elskerhjærte?

Fat dig og bliv i Memphis,
Meld dig som Borger paa Torvet,
gaa ind og livsassurer dig imellem de andre,
betal din Præmie af Lumpenhed,

at de kan vide sig sikre for dig,
og du ikke skal blive hældt ud af Foreningen.
Gør kur til hin Jomfru med Roser og Guldring
og start et Savskæreri som andre Mennesker.
Hank rolig op i Gummistøvlerne ...
Se dig ud, smøg din vise Pibe
i sphinxforladte Memphis ...

Ah, der kommer det elendige Godstog,
som vi har ventet paa i seks Timer.
Det kommer langsomt ind - med knuste Sider,
det pifter svagt, Vognene lammer paa tre Hjul,
og de sprængte Ruf drypper af Jord og Slam.
Men paa Tenderen mellem Kullene
ligger fire Skikkelser
dækket af blodvaade Frakker.

Da pruster vor store Ekspresmaskine,
gaar lidt frem og standser dybt sukkende
og staar færdig til Spring. Sporet er frit.

Og vi rejser videre
gennem de oversvømmede Skove
under regnens gabende Sluser.

Terminologi

Ja, ja, ja nu kommer jeg
ned til jer
ord.

Trompet: forblæst.

Skov: vissen.

Karyatide: antik.

Kærlighed: løgn.

Halleluja: ræb.

Poesi: hvor er mit brokbind?

Opvågen fra nedfrosset
dybtanæsticeret koma
rykvis.

Udflod: smag

Transfocator: syn.

Valens: værdi.

Pessar: virkelighed

Mach: romantik.

Lyrik: 5-4-3-2-1-0.